

АГУУЛГА

1.ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	3
2. БАРУУН ТУРУУН-2 БАРИЛГЫН ЧУЛУУНЫ ОРД ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ.....	4
3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	5
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН	6
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	6
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	7
6. НӨХӨН СЭРГЭЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ	14
7.БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	15
8.НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	16
9.ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	16
10. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
11. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	22
12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭИЙ ХӨТӨЛБӨР	31
14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	33
15. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ.....	34
16. ХАВСРАЛТУУД	37

ҮНДЭСЛЭЛ

Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 1, 2-р хэсэг, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 сарын 29-ны өдрийн А-618 дугаар бүхий тушаалаар баталсан шинэчилсэн журмын дагуу “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг” боловсруулан гүйцэтгэлээ.

Баруун туруун-2 барилгын чулууны ордыг ашиглах төслийн үйл ажиллагаа нь газрын хэвлийтэй харьцан түүний баялгийг ашиглахдаа байгалийн өнөөгийн төрхийг хамгаалах, агаар, ус, хөрс, ан амьтан, ургамал болон хүн амд учирч болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тогтоож, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг боловсруулан Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Ашигт малтмалын тухай, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулиуд, Засгийн газрын холбогдох тогтоолууд, Байгаль орчны яамнаас гаргасан журам, зааврууд, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ, тодотгол зэргийг үндэслэн орд ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсрууллаа.

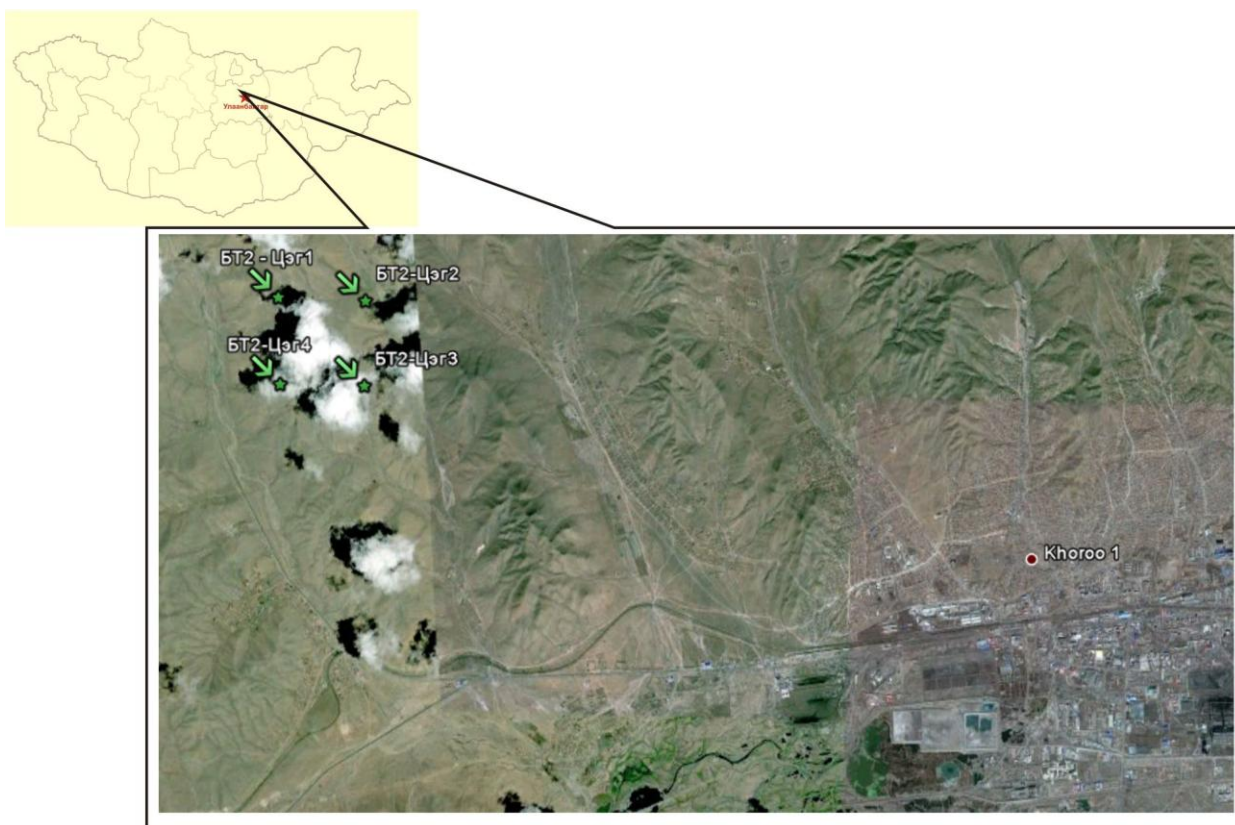
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Орд байрлах MV-016848 ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай нь засаг захиргааны хувьд Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт харьяалагдана. Топопланшет L-48-10.

Тусгай зөвшөөрлийн талбайн газарзүйн солбицлыг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 1-1. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн газарзүйн солбицол

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	Цэгийн дугаар	Солбицолуудын цэгүүд	
		Уртраг	Өргөрөг
MV-016848	1	106° 37' 45"	47° 56' 36"
	2	106° 38' 40"	47° 56' 36"
	3	106° 38' 40"	47° 55' 59"
	4	106° 37' 45"	47° 55' 59"

Зураг 1-1. Төслийн талбайн байршил /google earth/

УБ хотын баруун захаас орд хүртэл 22 км, хотын төвөөс орд хүртэл 30 км байна.

2. БАРУУН ТУРУУН-2 БАРИЛГЫН ЧУЛУУНЫ ОРД ОРЧМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

Уул зүй: Район нь Хэнтийн уулархаг мужийн баруун урд хэсэгт харьяалагдана. Талбайн туйлын өндөржилт талбайн хэсэгт 1431 м, Улаанбаатар хотын дүүрэгт 1335м байна. Районы өндөр цэгийн хэлбэлзлийн амплитуд нь 1100 м-т хүрнэ.

Ус зүй: Ордын районд зөвхөн Туул гол урсан өнгөрөх ба олон тооны жижиг цутгалангуудтай. Туул гол нь Монгол орны том голын нэг юм. Туул гол Бага Хэнтий нурууны өмнөд хажуугаас эх авч урсан Орхон голтой нийлж, Сэлэнгэ мөрөнд цутгадаг. Туул голын усны зардал маш тогтворгүй, зун борооны үед түүний түвшингийн хоногийн хэлбэлзэл 50-60 см-ээр дээшилдэг. Туул голын усны урсгалын хурд 1.2 м/сек, голын усны өргөн 30-70 м, гүн нь 0.8-3.5м, олон жилийн ажиглалтын мэдээгээр голын усны урсацыг 101.0 м³/сек гэж тогтоосон бөгөөд голын усны хамгийн их урсацыг Сонгино уулын орчимд 470 м³/сек гэж тодорхойлжээ.

Байгаль, цаг үүрын нөхцөл: Ордын район нь эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай. Улирлын болон хоногийн температур нь эрс тэс хэлбэлзэлтэй, хур тунадасны хэмжээ 193.4-297.4мм хооронд хэлбэлзэх бөгөөд жилийн дундаж нь 220мм байна. Анхны цас 9-р сарын сүүлийн хагасаас, сүүлчийн цас 5-р сарын дунд үед ордог. Жилийн 4 улиралд хур тунадас орох өдрүүдийн тоо харилцан адилгүй. Хамгийн халуун нь 7-р сар, хамгийн хүйтэн нь 1-р сар. Хамгийн их хур тунадас унадаг улирал зун, хамгийн бага унадаг улирал нь өвөл юм. Өвөл хөрс нь 3-4 м гүн хөлддөг.

Дэд бүтэц: MV-016848 ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай нь засаг захиргааны хувьд Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүрэг, Тахилтын эцэс буюу 33-р хорооны нутаг дэвсгэрт харьяалагдана. Топопланшет L-48-10. Тус орд нь зам харилцааны хувьд харьцангуй сайн, Улаанбаатар хоттой автозам болон ердийн шороон замаар холбогдсон, жилийн аль ч улиралд зорчиход тааламжтай.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

1. Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Тэсэлгээний зориулалттай хийгдэх цохилтот өрөмдлөгийн ажлын үед дотоод шаталтат хөдөлгүүрээс гарах утаа тортог, уулын цул тээвэрлэлтийн үед ачих, буулгахад гарах тоос, тэсэлгээний цооногууд өрөмдөх үед гарах тоос, хүчтэй салхитай үед овоолгуудын гадаргуугаас гарах тоос нь агаар орчинд хэсэгчилсэн бохирдолтыг бий болгох эрсдэлтэй бөгөөд ашиглалтын ажлын явцад агаарт тоосжилт үүсэх.

2. Төслийн үйл ажиллагаанаас усан орчинд үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Түлш шатахуун, шатах тослох материалууд асгарах зэргээс үүдэн газрын болон газрын доорх ус бохирдох эрсдэлтэй. Ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлын асуудлаа зөв менежментын дагуу явуулаагүйгээс болж газрын гадарга болон гүний ус биологийн болон тос тослох материалын бохирдолд орох эрсдэлтэй учир технологийн горимийг чанд мөрдөж ажиллах шаардлагатай.

3. Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөгт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Барилгын чулууны ордыг ашиглах төслийн ажлаар өрөмдлөгийн ажил хийгдэх үед газрын гадаргын төрх байдал алдагдаж, хөрсөн бүрхэвч доройтож, ургамлан нөмрөг хөрсөнд дарагдах зэргээр өөрчлөлт орох магадлалтай.

Төслийн нутаг дэвсгэр болон түүний эргэн тойрны нутаг дэвсгэр дэхь тээврийн хэрэгсэл, хүмүүсийн хөдөлгөөний ихсэлттэй холбоотойгоор хөрсөн бүрхэвч элэгдэн доройтох, ургамлан нөмрөг тоосонд дарагдаж тачир сийрэг болж бүрхэц багасах мөн газрын гадарга болон хөрс ахуйн хаягдал, шатах тослох материалаар бохирдож болзошгүй.

4. Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймагт үзүүлж болзошгүй гол сөрөг нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах техник тоног төхөөрөмжөөс гарах дуу чимээнээс болж хөхтөн, шувуу, жижиг мэрэгч амьтдууд дайжиж алга болох, мөн хөрс хуулалтын үйл ажиллагаанаас хөрсөн дэх макро, микро бичил амьтад үхэж хорогдох зэрэг нөлөөллүүд үүсч болно.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Энэ онд хийгдэх ажлын явцад байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг үр дагавар үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх, байгалийн унаган төрхийг эвдэхгүй байх, Дүүрэг хорооны иргэдтэй хамтран ажиллах, ургамал, хөрс, усан орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүй байх арга хэмжээний төслийг боловсруулан даган мөрдөж ажиллахад оршино. Ашиглалтын ажлын явцад тоосжилт, шинэ зам гарах, хог хаягдлын зохистой хадгалалт, устгалын тухай менежментыг дадал болгох жилээс жилд сайжруулан ажиллах зорилготой байна.

Дээр дурдсан болзошгүй гол сөрөг нөлөөллийг бууруулах болон бусад байгаль хамгаалах удирдлагын, менежментийн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийн тулд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай юм. Болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний зөвлөмжийг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй бүрэлдэхүүн тус бүрээр нь ангилан тодорхойлж доорхи хүснэгтэнд харуулав.

**БАРУУН ТУРУУН-2 БАРИЛЫН ЧУЛУУНЫ ОРД ТӨСЛИЙН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ АЖЛЫН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ /хүснэгтээр/**

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Агаарын чанар									
1.	Машин техникийн хөдөлгөөнөөр орчны тоосжилт нэмэгдэх	Технологийн дотоод зам дагуу усалгаа хийж, тоосжилтыг бууруулах.	Машин техник зорчих дотоод зам	м	ҮА-ны зардал	520	ҮА-ны зардал	Ашиглалтын үед байнга	Агаарын тухай хуулийн 9.1.7
2.	Том оврын тээврийн хэрэгслүүд, машин	Ашиглах техник хэрэгсэл, машин механизмын янданд шүүлтүүр тавих	Машин техник, хөдлөх хэрэгсэл	ш	ҮА-ны зардал	8-10	ҮА-ны зардал	Жилд 1-2 удаа	Агаарын тухай хуулийн 9.1.7
3.	меахнизмын хөдөлгүүрээс хорт хий ялгарах	Техникийн үзлэг, оношлогоонд тогтмол хамруулж, завсар үйлчилгээг хийж байх	Машин техник	ш	ҮА-ны зардал	8-10	ҮА-ны зардал	Оношилгоонд жил бүр оруулах, Засвар үйлчилгээг тогтмол хийх	Агаарын тухай хуулийн 9.1.2
4.	Бүтээгдэхүүн тээвэрлэлтийн үед орчинд тоосжилт үүсэх	Уулын цул, барилгын чулууг тээвэрлэхдээ хучилтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх /брезент, нийлэг материал г.м/	Бүтээгдэхүүн тээвэрлэлт	ш	ҮА-ны зардал	2	ҮА-ны зардал	Тээвэрлэх бүрт	Агаарын тухай хуулийн 9.1.7
5.	Ахуйн хог хаягдлын	Ахуйн хог хаягдлын цэгт ариутгал	хаягдлын цэг, соруулдаг	-	90'000	-	Хог хаягдалын менежментийн	Жил бүрийн дулааны	MNS 5161-3:2002

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	битүүмжлэл муугаас орчинд тархаж, ялзарч муудах, орчинд таагүй үнэр тархах	халдваргүйжүүлэлтийг хийх	нүхэн жорлон				төлөвлөгөөний дагуу гэрээт компанитай байгуулсан гэрээний дагуу улирал тутам	улиралд 2-3 удаа	
6.	Уурхайн үйл ажиллагаа, машин техникийн хөдөлгөөнөөр тухайн орчны агаарын чанарт нөлөө үзүүлэх	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлэх	Уурхайн бүсийн тоосжилт, агаар бохирдуулагч хий	Мг/м3	ОХШХ-т тусгагдсан	-	ОХШХ-т тусгагдсан	Жил бүр ОХШХ-т тусгагдсаны дагуу	Агаарын тухай хуулийн 9.1.4 MNS 4585:2016
Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц									
7.	Усны нөөцийг зөвшөөрөлгүй, хэтрүүлэн ашиглах	Ус ашиглалтын цооногийн усыг шинжилгээнд хамруулж, паспортжуулах, ашиглалтанд бэлтгэх	Ус ашиглалтын цооног	-	ҮА-ны зардал	-	500'000	Олборлолт эхлэхийн өмнө	Усны тухай хуулийн 27.3, 32.10
8.		Ус ашиглалтын цооногт баталгаажсан тоолуур суурилуулах, тоолуурыг цаашид тогтмол баталгаажуулалтанд хамруулах	Ус ашиглалтын цооног	-	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Олборлолт эхлэхийн өмнө тоолууржуулах, баталгаа-жуулалтыг гэрчилгээнд заасан хугацаанд	Усны тухай хуулийн 30.1.4

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
9.		Ус ашиглах зөвшөөрөл авах, гэрээ байгуулах,	Ус ашиглалт	Мян.м3		-	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр төлөх	Жил бүр	Усны тухай хуулийн 28.4, 28.6, 291.1, Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 6-р зүйл
10.	Ажилчдын ундны усны чанар, аюулгүй байдал алдагдах	Ажилчдын ундны усыг хүнсний зориулалттай саванд нөөцлөн ашиглах эсвэл гал тогоо руу орох хоолойд шүүлтүүр суурилуулах	Ундны ус	-	500,000	-	500,000	Байнга	MNS ISO TS 22002-4:2020 MNS 0900:2018
11.	Бохир усыг тогтмол хугацаанд зайлуулаагүйгээс хөрс бохирдох, хөрсний үе давхаргаар шингэн газрын доорх усны чанарт нөлөөлөх	Ажилчдын ахуйн хэрэглээ, угаалга цэвэрлэгээнээс гарах хаягдал усыг соруулах, цэвэрлэх, гарсан хаягдал усыг тоос дарах усалгаанд ашиглах	Бохир ус	м3	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	2025 онд суурилуулах	MNS 4943:2015 MNS 6734:2018

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Хөрсөн бүрхэвч									
12.	ШТМ асгаран хөрс бохирдох, завсар үйлчилгээний хаягдал ил задгай хаягдах	Машин техникийн засвар үйлчилгээ хийх талбайг тогтоож, нэг цэгт төвлөрүүлэн гүйцэтгэх, засварын газрын цементлэж ШТМ асгарч хөрс, хөрсний усанд нэвчихээс хамгаалах	Машин техникийн засвар үйлчилгээний цэг	Байршил	ҮА-ны зардал	1	ҮА-ны зардал	Олборлолт эхлэхийн өмнө талбайг бэлтгэнэ	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.1
13.	Төслийн явцад хөрс ахуйн ба үйлдвэрлэлийн хог хаягдлаар бохирдох	Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилан ялгах зориулалттай, түр цэг байгуулах	Хог хаягдал	Ангилах цэг	Хог хаягдлын менеж-ментийн зардал	6-7	Хог хаягдлын менеж-ментийн зардал	Олборлолт эхлэхийн өмнө	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.1, 10.2.2, 10.2.8,
14.	Машин техникийн хөдөлгөөнөөр олон салаа зам гарч хөрс эвдрэх	Уулын тоног төхөөрөмжүүдийн талбайд орох, гарах маршрутыг нарийвчлан тогтоох, олон салаа зам гаргахгүй байх, тэмдэглэгээ байршуулах	Орох гарах болон дотоод зам	км	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Замын маршрутыг олборлолт эхлэхийн өмнө тодорхой болгож, тэмдэгжүүлэн, цаашид хяналт тавих	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 6.1.6

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
15.	Машин техникийн бүрэн бус байдал, анхаарал болгоомжгүй байдлаар ШТМ асгарч хөрс бохирдуулах, нэвчих	ШТМ асгарч алдагдсан тохиолдолд эхний ээлжинд дээр нь хужир асган шингээж тэр хэсгийн хөрсийг хусч авах, хор нөлөөгүй болгох, нөхөн сэргээх ажлыг гүйцэтгэж байх	Машин техникийн ашиглалтын явцад	ш	ҮА-ны зардал	8-10	ҮА-ны зардал	Хэрэв ШТМ асгарсан тохиолдолд	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.1
16.		Авто зогсоолыг байгуулах, тэмдэгжүүлэх	Машин техникийн ашиглалт	Байршил	ҮА-ны зардал	1	ҮА-ны зардал	Олборлолт эхлэхийн өмнөх бэлтгэл	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.5, MNS 5342:2007
17.		Хөрсний хяналт шинжилгээний ажлыг хэрэгжүүлэх	Лицензийн талбай	Байршил	ОХШХ-т тусгагдсан	-	ОХШХ-т тусгагдсан	Жил бүр ОХШХ-т тусгагдсаны дагуу	MNS 5850:2019 MNS
Ургамлан нөмрөг									
18.	Ургамлан нөмрөгийн зүйлийн бүрдэл хомсдох	Ургамлын мониторингийн судалгаа явуулах	Ашиглалтын талбай	га	ОХШХ-т тусгагдсан	-	ОХШХ-т тусгагдсан	2 жилд 1 удаа	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 3.4

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
19.		Шимт хөрсийг хамгаалах пайзжуулах болон хөндөгдөөгүй талбайг эвдэгдэхээс сэргийлэх	Ашиглалтын талбай	га	Нөхөн сэргээлтийн зардал	-	Үйл ажиллагааны зардалаар хийгдэнэ тусдаа зардал тавигдахгүй	Ашиглалтын талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийгдсэний дараа жилээс эхлэн жил бүр	Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал ¹
20.	Хөрс хуулалтын талбайн хэмжээгээр ургамлан нөмрөг устгах	Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн шимт хөрсний алдагдлыг бууруулахын тулд гадаргууг 15 см гүнтэй сам тавих	Ашиглалтын талбай	га	Нөхөн сэргээлтийн зардал	-	Нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй	Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн жилээс эхлэн жил бүр	MNS 5918:2008
21.	Машин техникийн хөдөлгөөнөөр олон салаа зам гарч, ургамлан нөмрөг халцрах, нөлөөлөлд өртөх	Ашиглалтын талбайн ургамлан бүрхэвчийг хамгаалах үүднээс олон салаа зам гаргахгүй байх, маршрутын зам	Орох гарах болон дотоод зам	-	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Замын маршрутыг олборлолт эхлэхийн өмнө тодорхой болгож, тэмдэгжүүлэн,	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 6.1.6

¹ БОНХАЖ-ын сайдын 2015 оны А-138 дугаар тушаалын хавсралт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		гаргах, тэмдэглэгээ байршуулах						цаашид хяналт тавих	
Амьтны аймаг									
22.	Уурхайн талбай, түүний орчинд хогийн цэг дээр амьтан тэжээл хайж ирэх, орогнох, үүрлэх	Ахуйн ба үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын цэгийг битүүмжлэл сайтай байгуулах	Ахуйн ба үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын цэг	Ангилах цэг	Хог хаягдлын менежментийн зардал	6-7	Хог хаягдлын менежментийн зардал	Олборлолт эхлэх бэлтгэл ажлын хүрээнд	Хог хаягдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйл
23.	Төслийн талбайд мал амьтан орж, машин механизмд дайруулах	Олборлолтын талбайд мал амьтан нэвтрэхээс сэргийлж, байнгын хараа хяналт тавих	Олборлолтын талбай	-	-	-	-	Олборлолт явуулах үед	Амьтны тухай хуулийн 6.1.7
		2025 он					1'000'000		

6. НӨХӨН СЭРГЭЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Техникийн нөхөн сэргээлт

Баруун туруун-2 барилгын чулууны ордын хүдрийн биет нь хэвтээ уналтай бөгөөд нөөц гүн рүүгээ өсөх боломжтой учир ордыг ашиглах явцад жил болгон нөхөн сэргээлтийн ажил хийх боломжгүй юм. Тус төсөл нь ашиглалтын 5 жилийн 3 дах жилээс талбайдаа техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг хийж эхлэх юм.

Биологийн нөхөн сэргээлт

Баруун туруун-2 барилгын чулууны ордын төсөл нь ашиглалтын 5 жилийн 3 дах жилээс талбайдаа техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг хийж эхлэх бөгөөд эхний 2 жилд ажилчдын кемпийн баруун талаар ойн зурвас байгуулахаар төлөвлөж байна. Тиймээс уурхайн кемпийн баруун талаар 1 га талбайд хайлаас мод тарихаар төлөвлөн ажиллаж байна.

Хүснэгт 2

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, сая.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1	Биологийн нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй тул тусгай хамгаалалтад шинээр авсан талбайг хамгаалах ажил хийгдэнэ	Хайлаас мод тарих	СХД болон 33-р хороотой зөвшөлцсөний дагуу заагдсан талбайд мод тарьж хашаажуулахад бусад ААН-тэй хамтран оролцоно	500'000 + үйл ажиллагааны зардалд тусгасан	Жилд 2 удаа	“Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал” БОАЖЯам А-138 тушаал
	Нийт зардал			500'000		

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 3

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, сая.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
1	Биологийн олон янз байдлыг сайжруулах зорилтуудыг тогтоох; Биологийн олон янз байдлын менежментийн арга хэмжээг тодорхойлох	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд Нийслэлийн байгаль орчны газраас санал болгосон хэсэг газрын нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэнэ.	Дүйцүүлэх ажлаар булаг шандыг хашаажуулах тохижуулах ажил хийнэ.	дүүрэг орон нутагт	5'000'000	Жилд нэг удаа	БОННУ-ний аргачлал, Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх гарын авлага
		Нийт зардал			5'000'000 төг		

8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Барилгын чулууны орд ашиглах “Баруун туруун-2” тоот тусгай зөвшөөрөлтэй 130 га талбай нь бусдын өвөлжөө, хаваржааны газартай давхцалгүй. Тахилт орчмын гэр хорооллын айл өрхийн суурьшлын бүсээс 1.3 км, лицензийн талбайн баруун талд аж ахуйн зориулалттай хашаа, бараа материалын агуулах зэрэг аж ахуйн нэгжүүд, хатуу хучилттай авто зам 760 м зайтай байна. Эдгээрээс хамгийн ойр зайд /450 м/ Бараа материалын агуулах байрлана. Иймд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх шаардлагагүй. Цохилтын аюултай бүс 730 м дотор хүн ам оршин суух суурин газар байхгүй.

9. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Ордын талбайн хэмжээнд эртний булш, хадны зураг, түүх дурсгалын хөшөө, туурь зэрэг тэмдэглэгдээгүй, газар тариалан, тусгай хэрэглээний талбайн хэсгүүд, өндөр хүчдэлийн шугам, засмал, төмөр зам, усан сан зэрэг тусгай зориулалтын барилга байгууламж байхгүй. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.8 дах заалтын дагуу ашигт малтмалын хайгуул хийх, ашиглах зэрэг аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулахад зориулан газар олгохоос өмнө палеонтологи, археологи, угсаатны мэргэжлийн эрдэм шинжилгээний байгууллагаар урьдчилан хайгуул, судалгаа хийлгэж, дүгнэлт гаргуулна, мөн хуулийн 38 дугаар зүйлийн 38.3 дах заалтын дагуу Газрын хэвлийг эзэмших, ашиглах явцад соёлын биет өв илэрвэл газрын хэвлийг ашиглагч ажлаа зогсоож, энэ тухай сум, дүүргийн Засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг хариуцсан байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ.

10. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 4

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1.	Ахуйн	Кемпийн талбайд битүүмжлэл сайтай хогийн цэг байгуулах эсвэл сав байршуулах	Ахуйн хог хаягдал	байршил	-	1	ҮА-ны зардал	Олборлолт явуулах бэлтгэх ажил	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.2
2.		Дүүргийн тохижилт үйлчилгээ хариуцсан байгууллагатай гэрээ байгуулж, үйлчилгээний хураамж төлөх	Ахуйн хог хаягдал	-	Гэрээний дагуу	-	350'000	Гэрээг жил бүр Төлбөрийг сар бүр төлөх	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.3, 10.2.7
3.		Хог хаягдлыг ангилах, дахин ашиглах, зүй зохистой хаях дадал зуршлыг хэвшүүлэх. Ахуйн хог хаягдлыг	Ахуйн хог хаягдал	төрөл	ҮА-ны зардал	3	ҮА-ны зардал	Үйл ажиллагааны явцад байнга	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.1, 10.2.8

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		ангилах ялгах төрөл: -Дахин ашиглах боломжтой - Хүнсний хаягдал - Бусад							
4.		Дахин боловсруулах болон ашиглах боломжгүй хог хаягдлыг төвлөрсөн хогийн цэгт тээвэрлэн зайлуулах	Хог хаягдлын ангилал	тн	ҮА-ны зардал	-	500'000	Сард 1-2	Энгийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах,
5.		Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг түүхий эдийн цэгт нийлүүлэх	Ахуйн хог хаягдал	тн	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Сард 1-2	устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
									ерөнхий шаардлага ²
6.		Тухайн жилд ашиглалт явуулаагүй талбайн хог хаягдлыг тогтмол цэвэрлэх	Ахуйн хог хаягдал	-	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Байнга	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.10
7.		Үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилан ялгаж, бүртгэлжүүлэх	Үйлдвэрлэлийн хаягдал	тн	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Байнга	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.1
8.	Үйлдвэрийн	Дахин ашиглах боломжтой хаягдлыг түүхий эдийн цэгт нийлүүлэх /хаягдал дугуйг өөрийн уурхайн талбайн дотоод	Үйлдвэрлэлийн хаягдал	ш	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Жилд 1 удаа	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.8

² БОАЖ-ын сайдын 2018 оны 11 дүгээр сарын 17 өдрийн А/443 дугаар тушаалын хавсралт

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		замын хашлаганд хэрэглэх г.м/							
9.	Аюултай	Аюултай хог хаягдлыг ангилан ялгаж, кодлох, бүртгэл хөтлөх	Аюултай хог хаягдал	-	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Байнга	Хог хаягдлын тухай хуулийн 22-р зүйл
10.		Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар авна.	Аюултай хог хаягдал	-	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	2021	Хог хаягдлын тухай хуулийн 21-р зүйл
11.		Ашигласан тос, тосны шүүр зэрэг хаягдлыг тусгай цэгт хуримтлуулж, энэ төрлийн хаягдал хүлээн авдаг байгууллагад гэрээний дагуу нийлүүлэх	Аюултай хог хаягдал	л ш	ҮА-ны зардал	-	ҮА-ны зардал	Жилд 2 удаа	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.5

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
12.		Тэсрэх бодисын нийлэг уут, тэсэлгээний хэрэгслийн цаасан хайрцгийг мөн тусад нь цуглуулж устгах	энгийн хог хаягдал	ш	ҮА-ны зардал	-	Тэсэлгээний гэрээт компани хариуцна	Тэсэлгээ хийх бүрд	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.5
13.		ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН НИЙТ ЗАРДАЛ					850'000		

11. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 5

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа								
1.	Ажилчдын хөдөлмөрийн тусгай нөхцөл алдагдах,	Ажилд шинээр орж байгаа хүн эрүүл мэндийн урьдчилсан үзлэгт орж магадлагаа гаргуулсан байна.	Эрүүл мэндийн үзлэг	-	ХАБЭА-н зардал	Шинэ ажилтан авах бүрт	Ил уурхайн аюулгүй байдлын дүрэм ³	
2.	мэргэжлээс шалтгаалах өвчлөлд өртөх	Бүх ажилчдыг эмнэлгийн үзлэгт хамруулна	Ажилчдын эрүүл мэнд	40	ХАБЭА-н зардал	Жил бүр	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуулийн 14-р зүйл	
3.	Ажилчдын хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй байдал алдагдах	Бүх ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хамгаалах хэрэгслээр бүрэн хангах	Хөдөлмөрийн нөхцөл	40	ХАБЭА-н зардал	жил бүр	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуулийн 15-р зүйл	
4.	Галын аюулгүй байдлын дүрэм	Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа,	Уурхайн ХАБЭА,	-	ХАБЭА-н зардал	Уурхай эхлэх	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал	

³ Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2019 оны А/231, А/368 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	журам зөрчигдөх	галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх дүрэм журам боловсруулж, түүнийг үйл ажиллагаандаа зайлшгүй дагаж мөрдөх	Галын аюулаас сэргийлэх				бэлтгэл ажлын хүрээнд бэлэн болгосон байх	эрүүл ахуйн тухай хуулийн 28.1.6
5.	Болзошгүй галын аюул	Гал унтраах хэрэгслийг байрлуулах, тэдгээрийн бэлэн байдлын үзлэг хийж, хяналт тавих	Галын эсрэг хэрэгсэл	-	ХАБЭА-н зардал			Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17.2.6
6.	үүсэх, аюулын эсрэг бэлэн байдал хангагдахгүй байх	Аюулын гарц заасан самбар, аврах схем, галын аюулгүй байдлын хэрэгслийн байршил зэргийг тодорхой заасан зурагт хуудас, тэмдэг, тэмдэглэгээг байршуулах	Тэмдэг, тэмдэглэгээ	10-аас доошгүй байршилд	ХАБЭА-н зардал		Эхний жилд байршуулж, цаашид жил бүр тодотгол хийх	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуулийн 28.1.1, MNS 4643:1998

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
7.	Түлшний хадгалалт, хамгаалалт, аюулгүй байдал	Шатах тослох материалын хадгалалт хамгаалалтанд онцгой анхаарч, тагны битүүмжлэл, даралтат хоолойн ажиллагааг шалгаж, ойр орчимд оч үүсгэх, механик гэмтлээс сэргийлэх	Түлш хадгалах сав	1	ХАБЭА-н зардал		үзлэгийг сард 1 удаа	Галын аюулгүй байдлын үндсэн дүрэм ⁴
8.	алдагдах, тэсэрч дэлбэрэх	Түлш хадгалах саванд аянга зайлуулагч, газардуулга хийж, эсэргүүцлийг нь мэргэжлийн эрх бүхий байгууллагаар хэмжүүлж баталгаажуулах	Түлш хадгалах сав	1	ХАБЭА-н зардал		Жилд 1 удаа	Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн 11.4.4
9.	Гэнэтийн болзошгүй аюул, цахилгаанаас	Аянга зайлуулагчийг шаардлагатай бүх газруудад байрлуулж, газардуулгын эсэргүүцлийг	Богино холболт үүсгэж болзошгүй	-	ХАБЭА-н зардал		Жилд 1 удаа	MNS 5146:2002

⁴ Засгийн газрын 2016 оны 339 дүгээр тогтоолын хавсралт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	үүдэлтэй аюул осол гарах	мэргэжлийн байгууллагаар хэмжүүлж баталгаажуулалт хийлгэж байх	тоног төхөөрөмж					
10.	Газар хөдлөлт	Гадаад овоолго үүсгэх, мөргөцгийн налуу зэргийг газар хөдлөлтийн бүс нутагт баримтлах норм дүрэм болон ТЭЗҮ-ийн дагуу төлөвлөн гүйцэтгэх	Овоолго, мөргөцөг	-	ҮА-ны зардал		Ашиглалтын шатанд байнга	-
11.	Цахилгааны холболтоос үүдэлтэй гал түймэр гарах	Цахилгаан тоног төхөөрөмж, гэрэлтүүлгийн угсралт, холболтыг стандартын дагууд хийж, тогтмол үзлэг хийж хяналт тавих	Бүх цахилгаан холболтууд	-	ХАБЭА-н зардал		үзлэгийг сард 1 удаа	Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн зохион байгуулалтын дүрэм
Химийн бодисын эрсдэлийн менежмент								
12.	Тээвэрлэлтийн үед аюулгүй	Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний	Тээвэрлэлтийг гэрээт	-	Тэсэлгээний тусгай зөвшөөрөл		Байнга	Тэсэрч дэлбэрэх бодис,

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	байдал алдагдаж, хүний амь нас хохирох	хэрэгслийг ханган нийлүүлэгчээс худалдан авч, зөвшөөрөгдсөн чиглэлийн дагуу тээврийн болон аюултай ачааны стандартыг баримтлан тусгай тоногдсон тээврийн хэрэгслээр аюулгүй байдлыг хангаж, харуул хамгаалалттай тээвэрлэх бөгөөд аюултай ачаа бараа тээвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллага /тээврийн хэрэгслийн зөвшөөрөл, тээвэрлэлтийн маршрутыг цагдаагийн байгууллагаас авсан байх/ гүйцэтгүүлнэ.	компаниар хийж гүйцэтгүүлнэ.		бүхий компаниар гэрээгээр хийж гүйцэтгүүлэх бөгөөд тухайн компани аюулгүй ажиллагаа болон тухайн гарах зардлыг бүрэн хариуцаж ажиллана.		тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай 14.1	

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
13.	Дотоод тээвэрлэлтийн үеийн аюулгүй байдал алдагдах, осол гарах	Уурхай доторх агуулахаас тэсэлгээний ажлын байр хүртэл тэсрэх материалыг тээвэрлэхдээ (дотоод буюу технологийн тээвэрлэлт) байгууллагын удирдлагын /техникийн удирдлагын/ буюу түүний томилсон эрх бүхий албан тушаалтны тогтоосон маршрутаар тээвэрлэнэ.	Уурхай доторх тээвэрлэлт	-	ҮА-ны зардал	Байнга		Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны дүрэм"-ийн 147 ⁵
14.	Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн	Тэсрэх бодис, тэслэх хэрэгслийг нарны шууд тусгалаас	Агуулах	2	ҮА-ны зардал	Байнга		Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний

⁵ Засгийн газрын 2019 оны 313 дугаар тогтоолын хавсралт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	хадгалалтын аюулгүй ажиллагаа алдагдах, хүний эрүүл мэндэд хохирол учрах	хамгаалсан зориулалтын агуулах байгуулан хадгалах, аюулгүй байдалд хяналт тавих Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тусдаа агуулахад хадгална.						хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 10-р зүйл, Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны дүрэм ⁶ , MNS 6458:2014
15.	Аянга цахилгаанаас үүсэлтэй осол гарах	Тэсрэх материал хадгалах агуулахыг аянгын хамгаалалтаар төхөөрөмжилж, үзлэг шалгалт хийж байх ⁷	Агуулахын аянгын хамгаалалт	2	ҮА-ны зардал		Аянга буух үеэс өмнөх улиралд жилд 1-ээс	“Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны дүрэм”-ийн ⁸ 899, 921-932

⁶ Засгийн газрын 2019 оны 313 дугаар тогтоолын хавсралт

⁷ Үзлэг шалгалтад дараах зүйл орно:

а) аянгын хамгаалалтын төхөөрөмжийн гаднах ерөнхий үзлэг;

б) аянгын хамгаалалтын газардуулагчийн эсэргүүцэл хэмжих;

с) аянгын хоёрдогч үйлчлэлийн хамгаалалтын төхөөрөмжийн холболтуудын шилжилтийн эсэргүүцлийг шалгах.

⁸ Засгийн газрын 2019 оны 313 дугаар тогтоолын хавсралт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
							доошгүй удаа	
16.	Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн ашиглалтын хяналт алдагдах	Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн ашиглалт зарцуулалтын бүртгэл хөтөлж, холбогдох байгууллагад тайлагнах	Тэсрэх материал	Тэсрэх бодис-1 Өдөөгч -1	ҮА-ны зардал		Улиралд 1 удаа МХЕГ болон ЦЕГ, ТЕГ	“Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны дүрэм”-ийн ⁹ 597-615
Байгалийн гамшигт үзэгдэлд өртөхөөс сэргийлэх арга хэмжээ								
17.	Уурхайн байршил нь хойноосоо урд тал руугаа намссан, ерөнхийдөө талбайд дөрвөн талаас нь үерийн ус	Гэнэтийн үер, борооны уснаас хамгаалах шуудуу татах. Шуудууны урт 1240.5 м, хөндлөн огтлолын талбай 0.41 м ² , амсрын өргөн 1.6 м, ёроолын өргөн 0.45 м, гүн нь 0.4 м байна. Шуудуунаас гарсан хөрсийг уурхай талын	Шуудуу	Шуудууны газар шорооны ажлын хэмжээ 508.6 м ³	ҮА-ны зардал		Ашиглалт эхлэх бэлтгэл ажлын хүрээнд	“Ил уурхайн аюулгүй байдлын дүрэм”-ийн 476 ¹⁰

⁹ Засгийн газрын 2019 оны 313 дугаар тогтоолын хавсралт

¹⁰ Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2019 оны А/231, А/368 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	орж ирж болзошгүй	шуудууны амсрыг дагуулан овоолно.						
Болзошгүй осол аваар								
18.	Мөргөцгийн нуралт үүсэх	Олборлолтын талбайн мөргөцгийн налууг ТЭЗҮ-д тусгагдсан хэмжээсийг баримтлан олборлолт явуулах	Олборлолтын талбай	24 ⁰	ҮА-ны зардал	Ашиглалтын жилүүдэд	ТЭЗҮ	

12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Ашиглалтын үйл ажиллагаа явагдах үед байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөлөл, байгаль орчны өөрчлөлтийг тухай бүр илрүүлэх, түүнийг бууруулах, арилгах зорилгоор байгаль орчны төлөв байдал тодорхой орон зайд, тодорхой хугацааны дотор, тодорхой давтамжтайгаар ажиглалт, хэмжилт, хяналт явуулах. Үүнд тулгуурлан үйл ажиллагааныхаа явцад байгаль орчинд учруулж буй нөлөөлөл, түүний хэмжээ, цар хүрээ, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд гарч буй өөрчлөлтөд дүгнэлт хийж цаашид авах арга хэмжээг нарийвчлан төлөвлөж хэрэгжүүлнэ. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчны төлөв байдал өөрчлөлт орох, бохирдлын хэмжээ байгаль орчны стандарт, норм нормативаар тогтоосон хэмжээнээс хэтэрч илрэх тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад яаралтай хандаж, холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээнэ.

Хүснэгт 5

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
Агаар орчин								
1.	Азотын давхар исэл	1. Тоног төхөөрөмж ажиллаж буй байршлаас 10 м зайд 2. Талбайн ерөнхий салхины чиглэлийн дээр 3. Кемпийн талбай	2,3-р улиралд	Жилд 2-3 удаа	42'350	82,700		MNS 4585:2016 MNS 5002:2000
4.	Хүхэрлэг хий							
5.	Нийт тоос (TSP)							
6.	Дуу шуугиан							
7.	Нарийн ширхэглэгт тоосонцор (PM10, PM2.5)	Уурхайн ашиглалт явагдаж буй хэсгийн салхины доод талд	2-р улиралд	жилд 1-2 удаа	55'000	110'000		MNS 4585:2016
Хөрс								
8.	Хөрсний агрохимийн үзүүлэлт	Тухайн жилийн ашиглалт явуулж буй талбайд 2-3 цэг сонгоно	2,3-р улиралд	Жилд 2-3 удаа	25'000	50'000		MNS 3298:1991 MNS 3297:2019

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
9.	Хүнд металлын бохирдол	Нөлөөлөлд бага өртсөн талбайд 1-2 цэг сонгоно	2,3-р улиралд	Жилд 2-3 удаа	48’510	97,020		MNS 5850:2019 MNS 3298:1991
10.	Микробиологийн бохирдол	1. Кемпийн талбай дахь хог хаягдлын цэг 2. Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн орчимд	2,3-р улиралд	Жилд 2-3 удаа		Хог хаягдлын зардалд тооцсон		MNS 3298:1991 MNS 6341:2012
Ус								
11.	Физик-химийн шинж чанар	1. Өрөмдмөл худаг 2. Тахилт орчмын гэр хорооллын ус түгээх байр 1-2 сонгоно	2,3-р улиралд	Жилд 2 удаа	33’000	198’000		MNS 0900:2018
12.	Микро элементийн агууламж				66’000	396’000		
13.	Физик-химийн шинж чанар	Ажилчдын ус нөөцлөх сав эсвэл гал тогооны хэсгийн ус гаргалгаа	2,3-р улиралд	Жилд 2-3 удаа	33’000	99’000		MNS 0900:2018
14.	Эрүүл ахуйн үзүүлэлт				33’550	100’650		
Ургамал								
13.	Ургамлын мониторинг, зүйлийн бүрдлийн судалгаа	Лицензийн талбай	2 жилд 1 удаа	1	200’000	300’000	БО-ны мэргэжил тэн	Фотомониторингийн арга, друдегийн арга
Амьтан								
14.	Ажиглалт, судалгаа	Сонгинохайрхан уул	5 жилийн хугацаанд 2 удаа	1	100’000	200’000	УБ хот орчмын амьтны	Байгаль орчныг хамгаалах

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
							ажиглалт судалгааны ажилд дэмжлэг үзүүлэх	тухай хуулийн 3.1.5
	Нийт	Төлөвлөгөөт онд			465,550	1'633'370		

14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“МОНФУКТ ХХК” компанийн захирлын тушаалаар компанийн хөдөлмөр хамгаалал, байгаль орчны асуудал хариуцсан албан тушаалтныг томилж, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх төлөвлөгөө болон байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг компанийн захиргааны өмнө хариуцан ажиллана.

Хүснэгт 6

Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан хэлтэс
Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, хяналт, шинжилгээ хийх	ҮА-ны зардал	тухайн оны үйл ажиллагаа эхлэхээс дуусах хүртэл	Байгаль орчны холбогдох мэргэжилтэн
Байгаль орчныг хамгаалах ажлын гүйцэтгэлийн дотоод хяналт шалгалт /ач холбогдол, чанартай гүйцэтгэсэн эсэхийг хянах	ҮА-ны зардал	Сар бүр	Дотоод хяналт шалгалтын ажилтан, удирдлагууд

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө гарган холбогдох байгууллагуудад хүргүүлж, тайлант хугацааны эцэст дүгнүүлэх	ҮА-ны зардал	Жилд 1 удаа	Байгаль орчны мэргэжилтэн,
Компаний удирдлагуудын хяналт, шалгалт, дүн шинжилгээ	ҮА-ны зардал	Улиралд 1 удаа	Дээд удирдлагууд
Төсөвт зардлыг Жил бүрийн ҮА-ны зардалд оруулах			

15. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ, ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ

Хүснэгт 6

Байгаль орчны хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар/ байршил
Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	Тухайн жилд байгаль орчныг хамгаалах, орчны өөрчлөлтийг хянах хөтөлбөр агуулсан байгаль орчны менежментийн	Тухайн жилийн 12 дугаар сар	БОМТ-нд орсон нутгаас санал авч байгаль орчны төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянуулж батлуулах	Орон нутаг, Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам

		тайлагнах батлуулах			
Сонгино-Хайрхан дүүргийн засаг даргын тамгын газрын байгаль орчны газар	БОМ-ийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан .	Бүх ажиллагсад ажилд гарахын өмнө хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгдөг	Тухай жилийн 11 сарын 1-ний дотор	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн биелэлтийн дүгнэлт	Сонгино- Хайрхан дүүргийн засаг даргын тамгын газар болон 33-р хорооны ИТХ
СХД-ийн ЗДТГ-ын хөгжлийн бодлогын хэлтэс, байгаль орчны газар, МХГ, сав газрын захиргаа, 33-р хорооны засаг даргын тамгын газрын төлөөлөл байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч газрын даамал	Төслийн төслийн талбай дээр хэрэгжсэн ажлыг тайлагнах	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн биелэлтийг хянах	Тухайн жилийн 12 сарын 1-ний дотор	Төлөвлөгөөний биелэлтийг хянаж, дараа жилийн төлөвлөгөөнд санал авах	Сонгино- Хайрхан дүүргийн засаг даргын тамгын газар, 33-р хорооны ИТХ
Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн газар	Тайлагнах танилцаж баталгаажуулах	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн	Тухайн жилийн 12 сард багтаана	Дараа оны төлөвлөгөө болон түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгө	Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам

		тайланг баталгаажуулах		зардлын хэмжээг батална.	

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр,сөрөг нөлөөллийг бууруулах хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааг сайжруулах, дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр нийт **8'983'370** төгрөг зарцуулагдах бөгөөд Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9.10-т заасны дагуу байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд зарцуулагдах төсвийн 50% буюу **4,491.685** төгрөгийг тусгай дансанд байршуулна.

16. ХАВСРАЛТУУД

“Монфрукт” ХХК нь “Баруун туруун-2 барилгын чулууны ордыг ашиглах төсөл”-ийг хэрэгжүүлэхдээ байгаль орчны хамгааллын хүрээнд дараах хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандартыг мөрдлөг болгон ажилласан

➤ Монгол улсын хууль

Д/д	Хуулийн нэр	Батлагдсан он
1	Агаарын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/	УИХ, 2012
2	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль	УИХ, 1995
3	Газрын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/	УИХ, 2002
4	Газрын хэвлийн тухай хууль	УИХ, 1988
5	Ургамал хамгааллын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/	УИХ, 2007
6	Усны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/	УИХ, 2012
7	Хог хаягдлын тухай хууль	УИХ, 2012
8	Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль	УИХ, 2012

➤ Монгол улсын үндэсний стандартууд

Д/д	Стандартын нэр	Дугаар
1	Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага	MNS 4585:2007
2	Агаарын чанарын нийтлэг асуудал. Нарийн ширхэгтэй тоосыг тодорхойлох арга	MNS 5365:2005
3	Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага	MNS 5885:2008
4	Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томъёо, тодорхойлолт	MNS 5914:2008
5	Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал	MNS 5915:2008

6	Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт	MNS 5916:2008.
7	Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Техникийн шаардлага	MNS 5917:2008.
8	Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн шаардлага	MNS 5918:2008
9	Байгаль орчны хамгаалал. Усан мандал газрын доорх усны бохирдлоос хамгаалах	MNS 3342:1982
10	Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	MNS 5850:2008.
11	Усан мандал.Газар доорх усыг бохирдлоос хамгаалах ерөнхий шаардлага	MNS 3342:82
12	Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага	MNS 5344:2011
13	Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт	MNS 0900:2005

➤ Байгаль орчны салбарын дүрэм, журам

Д/д	Дүрэм, журмын нэр	Батлагдсан он/дугаар
1	Хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэх баталгааны тусгай дансны гүйлгээнд хяналт тавих журам	Байгаль Орчны Сайдын 2007 оны 6 дугаар тушаал
2	“Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал”	БОНХАЖЯамын А-138 тушаал
3	Уурхай, уулын баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журам	Уул уурхай хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын хамтарсан тушаал А/181, А/458

Хавсралт материалуудын жагсаалт

- 1. БОННУ БАТЛАГДСАН НҮҮР (ХУУЛБАР, СКАЙН)**
- 2. УЛСЫН БҮРТГЭЛ ГЭРЧИЛГЭЭ (ХУУЛБАР, СКАЙН)**
- 3. АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ (ХУУЛБАР, СКАЙН)**
- 4. НӨӨЦИЙН ТУШААЛ, ЭБМЗ-ИЙН ДҮГНЭЛТ (ХУУЛБАР, СКАЙН)**
- 5. УС АШИГЛАЛТЫН ДҮГНЭЛТ (ХУУЛБАР, СКАЙН)**
- 6. БОХ-3 МАЯГ (ХУУЛБАР, СКАЙН)**
- 7. УУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НҮҮР**
- 8. БАРЬЦАА ХӨРӨНГӨ БАРИМТ ХУУЛБАР (ХУУЛБАР, СКАЙН)**

БОХИР УС СОРУУЛЖ ТЭЭВЭРЛЭХ ГЭРЭЭ

2025 оны ...-р ... сарын ...-ны өдөр

№MN- 01/2025

Улаанбаатар хот

Энэхүү Ажил гүйцэтгэх гэрээ (цаашид “Гэрээ” гэх)-г Монгол Улсын Иргэний хуулийн 343-358 дүгээр зүйлүүдэд заасныг тус тус үндэслэн,

Нэг талаас Монгол улс, Улаанбаатар хот, Хан-уул дүүрэг, 3-р хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Алтаргана хотхон 3 давхар, 305 тоот хаягтай “Монфрукт” ХХК/ 2678586 регистрийн дугаартай, цаашид “Захиалагч” гэх/-ийг төлөөлж инженер Д.Мөнхзул,

Нөгөө талаас Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 10-р хороолол, 66-9 хаягтай 6511724 регистрийн дугаартай Түвшин төгөлдөр трейд ХХК, түүнийг төлөөлөн захирал И.Бүжинлхам /цаашид “Гүйцэтгэгч” гэх/ нар, хамтад нь /“Талууд” гэх / дараах нөхцөлүүдийн талаар харилцан тохиролцож байгуулав.

Нэг. Гэрээний зүйл

1.1. Гэрээний дагуу Захиалагч нь Сонгино хайрхан дүүргийн 33-р хорооны нутагт байрлах Баруун туруун-2 үйлдвэрийн талбай дахь бохирын цооногоос бохир соруулах ажил (цаашид “Ажил” гэх) гүйцэтгэхийг Гүйцэтгэгчид даалгаж, гэрээнд заасан хугацаанд хөлсийг төлөх ба Гүйцэтгэгч ажлыг Гэрээнд заасан хугацаанд, чанарын өндөр түвшинд хийж гүйцэтгэхтэй холбогдон Талуудын хооронд үүсэх харилцааг зохицуулна.

1.2. Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ сайн дурын үндсэн дээр хугацаанд нь гүйцэтгэх, харилцан бие биеийн бизнесийн нэр хүнд, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх, мэргэжлийн өндөр ёс зүйтэй байх, үүссэн асуудлыг эвийн журмаар, шударга ёсонд нийцүүлэн харилцан тохиролцож шийдвэрлэх зарчмыг удирдлага болгон ажиллана.

Хоёр. Ажил гүйцэтгэх хугацаа, тавигдах шаардлагууд

2.1. Хугацаа: Гүйцэтгэгч Захиалагчийн ажлыг харилцан тохиролцсон хугацаанд гүйцэтгэнэ

2.2. Хоёр тал үйлчилгээний хөлсийг харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр тогтоож чанартай шуурхай үйлчилнэ

2.3 Үйлчилгээний хугацаа 2025 оны 2 сарын 10 ны өдрөөс эхэлж 2027 оны 2 сарын 10 хүртэл хугацаатай байх бөгөөд гэрээний хүчинтэй хугацааг аль нэг тал цуцлаагүй тохиолдолд гэрээг 12 сараар сунгасанд тооцно

Гурав. Төлбөрийн нөхцөл

3.1. Ажлын нийт хөлс нь: **5-10** тн авто машин 1 рэйс төлбөр 150,000 (*нэг зуун тавин мянга*) төгрөг байна./ НӨАТ ороогүй дүн/. Энэ нь Гүйцэтгэгч энэ гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлэхэд шаардлагатай бүх зардлууд багтсан эцсийн үнэ болно.

3.2. Гүйцэтгэгч нь Захиалагчийн төлөх төлбөрт дээр НӨАТ-тэй дүнгээр нэхэмжлэх бөгөөд тус дүнг Захиалагч нь төлөх үүрэгтэй

3.3. Гүйцэтгэгч нь Захиалагчийн төлөх төлбөрт и-баримт шивж өгөх үүрэгтэй.

3.4. Захиалагч энэ гэрээнд заасан ажлыг гүйцэтгүүлэхтэй холбоотой нэмэлт ямар нэг төлбөр төлөхгүй.

Дөрөв. Гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг

4.1. Гүйцэтгэгч дараах үүрэгтэй:

4.1.1. Ажлыг гэрээнд заасан хугацаа, нөхцөлөөр, өөрийн хөрөнгө, багаж, техник хэрэгслийг ашиглан алдаа дутагдалгүй хийж гүйцэтгэж өгөх;

4.1.2. Захиалагчтай холбогдолтой мэдээллийг (Байгууллагын нэр кадастрын болон тусгай зөвшөөрлийн нэр, дугаар, талбайн хязгаарын солбицол зэрэг) нууцлах бөгөөд гуравдагч этгээдэд ашиглуулахгүй олон нийтэд ил болгохгүй байх үүрэгтэй.

4.1.3. Ажил гүйцэтгэхтэй холбогдуулан олж авсан, мэдсэн Захиалагчид холбогдолтой аливаа мэдээлэл, баримт материал, зураглал, тооцооллын нууцлалыг чанд хадгалах, өөрийн болон бусдын ашиг сонирхолд ашиглуулахгүй, задруулахгүй, нийтэд ил болгохгүй байх;

4.1.4. Ажлыг уурхайн талбай, тусгай бүсэд гүйцэтгэхдээ Захиалагчийн ажилтны тавьсан шаардлагыг биелүүлэх, ажлыг гүйцэтгэх явцад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа, замын хөдөлгөөний дүрэм, байгаль орчин хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, дүрэм, журам, гүйцэтгэж буй ажилтай холбогдох эрх бүхий байгууллагын тогтоосон стандарт болон Захиалагчийн талбай, бүсэд нэвтрэхэд мөрдөгддөг дотоод дүрэм, журам, шаардлагыг хангаж, эрх бүхий ажилтнуудын заавар, зөвлөмжийг мөрдөж ажиллах;

4.1.5. Ажил гүйцэтгэхээр Захиалагчаас авсан баримт, материалыг Ажлыг хүлээлцэх үед Захиалагчид буцаан өгөх үүрэгтэй;

4.1.6. Гэрээгээр хүлээсэн бусад үүргээ биелүүлэх.

4.2. Гүйцэтгэгч дараах эрхтэй:

4.2.1. Гэрээний 3 дугаар зүйлд заасан журмаар Захиалагчаас төлбөрөө шаардан авах;

4.2.2. Захиалагчаас ажил гүйцэтгэхэд шаардлагатай мэдээлэл, баримт, материал гаргаж өгөхийг шаардах;

4.2.3. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг Захиалагчаас шаардах.

Тав. Захиалагчийн эрх, үүрэг

5.1. Захиалагч дараах үүрэгтэй:

5.1.1. Ажлын хөлсийг Гэрээний 3.1 дахь хэсэгт заасан журмаар төлөх;

5.1.2. Шинжилгээнд зориулсан дээжийг бэлтгүүлэн, хийлгэж, шинжилгээний шаардлага хангасан дээжүүдийг гүйцэтгэгчтэй хамтран дээжлэн хүлээлгэн өгнө

5.1.3. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх.

5.2. Захиалагч дараах эрхтэй:

5.2.1. Ажлыг гүйцэтгэх явцад урьдчилсан үр дүнгийн талаар асууж тодруулах, шаардлагатай тохиолдолд явцын тайлан гаргуулж авах;

5.2.2. Ажлыг чанарын өндөр түвшинд, үнэн, зөв, бүрэн хугацаанд нь гүйцэтгэхийг шаардах;

5.2.3. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг Гүйцэтгэгчээс шаардах.

Зургаа. Хариуцлага

6.1. Гүйцэтгэгч нь холбогдох чанарын шаардлага, гэрээний нөхцөлийг бүрэн хангасан Ажлыг Гэрээний хугацаанд гүйцэтгээгүй, Гэрээгээр тусгайлан хугацаа тогтоож өгсөн үүргээ тухайн цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй, зохих ёсоор гүйцэтгээгүй бол тухайн гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгээс хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд 0.3 хувийн алданги төлнө. Гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнг Гэрээний 3.1-д заасан үнийн дүнгээс тооцно.

6.2. Хэрэв Гүйцэтгэгч энэ гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зөрчсөн, зохих ёсоор биелүүлээгүй тохиолдолд Захиалагчийн шаардлагаас хойш 14 хоног хэтэрсэн, эсвэл үүргээ биелүүлэх боломжгүй, гэрээний дагуу үүрэг хүлээх чадваргүй гэдэг нь нэгэнт тодорхой болсон тохиолдолд Захиалагчийн санаачилгаар гэрээг цуцална.

6.3. Гүйцэтгэгч үүргээ бүрэн биелүүлсэн боловч Захиалагч нь төлбөрийг энэ гэрээнд заасан журмын дагуу төлөөгүй бол төлөөгүй ажлын хөлсний дүнгээс хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд 0.5 хувийн алданги төлнө.

6.4. Гүйцэтгэгч нь Гэрээний хэсгийг зөрчсөн тохиолдолд Гэрээний үнийн дүнгийн 50%-тай тэнцүү хэмжээний торгууль төлөх бөгөөд тийнхүү зөрчсөнөөс Захиалагч болон түүний харилцагчид учирсан аливаа зардал /хууль зүйн болон үйл ажиллагааны/, хохирлыг барагдуулна.

6.5. Талуудын аль нэг нь Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зөрчсөнөөс нөгөө талдаа эсвэл гуравдагч этгээдэд учирсан хохирол, зардлыг (гэрээний үнийн дүнгээс үл хамааран) хариуцна.

Долоо. Нэмэлт нөхцөл

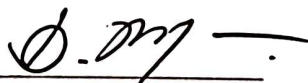
7.1 Захиалагч бохир соруулах дуудлагыг ажил гүйцэтгэхээс 5 цагийн өмнө өгөх бөгөөд бохирын цооногийг хоггүй цэвэр байлгана

7.2. Бохирын цооног хогтой байснаас гүйцэтгэгчийн машин техникт эвдрэл гэмтэл гарвал хохирлыг захиалагч тал харилцан тохиролцож хохиролгүй болгох арга хэмжээг үл маргах журмаар гаргуулан авах ба маргаанаа шийдвэрлэж чадахгүйд хүрвэл шүүхэд нэхэмжлэл гаргаж шийдвэрлүүлнэ

7.3 Гэрээ хийсэн нөхцөлд үнийн дүн өөрчлөгдөхгүй болно

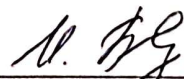
ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

Захиалагчийг төлөөлж:

Д.МӨНХЗУЛ
97194949, 99197882

Гүйцэтгэгчийг төлөөлж:

И.БҮЖИНЛХАМ
99481317, 99612735

ЦАХИМ ГҮЙЛГЭЭНИЙ БАРИМТ

ШИЛЖҮҮЛЭГЧИЙН ДАНСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Банкны нэр:	ХасБанк
Данс:	5003847727
Нэр:	МОНФРУКТ ХХК
Дүн:	4,493,000.00
Валют:	MNT

ХҮЛЭЭН АВАГЧИЙН ДАНСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Банкны нэр:	Төрийн сан
Данс:	100900013406
Нэр:	БО нөхөн сэргээх баталгаа
Дүн:	4,493,000.00
Валют:	MNT

ГҮЙЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Гүйлгээний дугаар: 000147375779

Гүйлгээний утга: МОНФРУКТ ХХК, БОМТ-ын Барьцаа мөнгө, РД:2678586

Гүйлгээний шимтгэл: 200.00MNT

Гүйлгээний хүсэлт илгээсэн:

Гүйлгээ баталсан:

Гүйлгээ хийсэн огноо: 2025-03-06

Энэхүү цахим гүйлгээний баримтыг засварлах,Мэдээлэл өөрчлөх болон аливаа хууль бус зорилгоор ашиглахыг хориглоно.

АШИГТ МАЛТМАЛ,
ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ

2023 оны 08 сарын 14 өдөр

Дугаар Т/86

Улаанбаатар хот

Техник, эдийн засгийн үндэслэл
хүлээн авах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4, Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.4 дэх заалт, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2023 оны 06 дугаар сарын 07-ны өдрийн Т/23-06-02 дугаар дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт орших Монфрукт ХХК-ийн MV-016848 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Баруун туруун-2" нэртэй барилгын чулууны ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг хүлээн авсугай.

2. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт орших Монфрукт ХХК-ийн MV-016848 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Баруун туруун-2" нэртэй барилгын чулууны ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг хуулсан дискийг төсөл эзэмшигчээс хүлээн авахыг Уул уурхайн хэлтэс (Т.Зууннаст)-т даалгасугай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Л.БАЯРМАНДАЛ

53710851

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН
ДҮГНЭЛТ

2023 оны 06 дугаар сарын 04

№ 7/23-06-02

Улаанбаатар хот

Улаанбаатар хотын
Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт
орших MV-016848 тоот
ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй
“Баруун туруун-2” нэртэй барилгын
чулууны ордыг ил аргаар ашиглах
техник, эдийн засгийн үндэслэлийн
тодотгол-1-ийг хэлэлцсэн тухай

Монфрукт ХХК-ийн захиалгаар Уул уурхайн зураг төслийн Эрдэнэс инженеринг ХХК боловсруулсан Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт орших “Баруун туруун-2” нэртэй барилгын чулууны ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-д Монгол Улсын зөвлөх инженер С.Дэлгэрдалай зөвлөж, Монгол Улсын зөвлөх инженер Д.Түмэннасан шинжээчийн дүгнэлт гаргасан байна. Техник, эдийн засгийн үндэслэлийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн ашигт малтмалын орд ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэл хэлэлцэх салбар хуралдаанаар авч хэлэлцэж, дараах ДҮГНЭЛТ-ийг гаргаж байна.

1. Энэхүү техник, эдийн засгийн үндэслэл нь Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайдын 2012 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 074-р тушаалаар баталсан “Ашигт малтмалын баялгийн урьдчилсан үнэлгээ, ашигт малтмалын ордын нөөцийг ашиглах боломжийн урьдчилсан үнэлгээ, уул уурхайн төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэлд тавигдах үндсэн шаардлагууд ба техник, эдийн засгийн үндэслэл хүлээн авах журам”-ын дагуу гүйцэтгэгдсэн байна гэж үзлээ.
2. Техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол нь уншихад ойлгомжтой, цэгц дараалал сайтай, мэргэжлийн түвшинд чанартай сайн боловсруулсан, уурхайг эхлэн байгуулж үйлдвэрлэл явуулах бүх шат дамжлага буюу үйл ажиллагааг хамарсан, ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах үндсэн баримт бичиг болжээ.
3. Техник, эдийн засгийн үндэслэл нь Геологийн хэсэг, Уул технологийн хэсэг, Бутлан ангилах технологи, Дэд бүтэц, Уурхайн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, Уурхайн хаалтын төлөвлөлт байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх, Эдийн засгийн үр ашиг зэрэг 8 бүлэг, дүгнэлт, хавсралт материал, тооцоо бүхий 133 хуудас тайлбар бичиг, 14 хавсралт зургуудаас бүрдэж байна.
4. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт орших “Баруун туруун-2” барилгын чулууны ордод 2010 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2011 оны 04 дүгээр сарын 15-ны

өдрийн ХХ-07-04 тоот дүгнэлтийг үндэслэн гаргасан Ашигт малтмалын газрын даргын 2011 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдрийн 185 тоот тушаалаар бодитой (В) зэрэглэлээр 1,221,000.0 м³ гэж ашигт малтмалын улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгүүлсэн байна. "Баруун туруун-2" барилгын чулууны ордын 2 дугаар хэсэгт 2022 онд гүйцэтгэсэн нэмэлт хайгуулын ажлын үр дүнгийн үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2022 оны 09 дүгээр сарын 22-ны өдрийн ХХ-14-01 тоот дүгнэлтийг үндэслэн гаргасан Үндэсний геологийн албаны даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн Н-95 тоот тушаалаар бодитой (В) зэрэглэлээр 950,603.3 м³, боломжтой (С) зэрэглэлээр 736,840.00 м³—ээр, нийт бодитой болон боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 1,687,443.3 м³ гэж ашигт малтмалын улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгүүлсэн байна.

5. Төсөлд Ил уурхай-1-ийн ашиглалтын үеийн бохирдол 1.02% буюу 11.1 мян.м³, хаягдал 0.67% буюу 7.4 мян.м³, нийт дайрганы тэсэлгээний үеийн хаягдал 1.0% буюу 11.0 мян.м³, нийт 1.67% хаягдал нөөцөөс хасагдаж байхаар тооцож геологийн бодитой (В) зэрэглэлийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн магадалсан В' нөөцөд шилжүүлэн тооцооноор үйлдвэрлэлийн нөөц 1,082,561.7 м³ дайрга байна.

Ил уурхай-2-ын ашиглалтын үеийн бохирдол 0.82% буюу 13.9 мян.м³, хаягдал 0.08% буюу 1.4 мян.м³ нийт дайрганы тэсэлгээний үеийн хаягдал 1.0% буюу 17.0 мян.м³, нийт 1.08% хаягдал нөөцөөс хасагдаж байхаар тооцож геологийн бодитой (В) зэрэглэлийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн магадалсан В' нөөцөд шилжүүлэн тооцооноор үйлдвэрлэлийн нөөц 1,682,951.4 м³ дайрга байна.

Нийт уурхайн нөөц 2,765,513.1 м³, жилд 500 мян.м³ элс олборлох хүчин чадлаар нийт үйлдвэрлэлийн нөөцийг 6 жилийн хугацаанд ашиглахаар төлөвлөсөн байна.

6. Ил уурхайн ашиглалтын системийн сонголтыг хийхдээ ордын уул геологийн тогтоц, нөхцөл, хүдрийн биетийн хэлбэр, хэмжээ, жилд хийгдэх нийт уулын цулын эзлэхүүн зэрэг мөн гүн их биш, уул-геологийн нөхцөл харьцангуй энгийн тул ил уурхайн гадаад овоолго бүхий авто тээвэртэй ашиглалтын системээр ашиглах нь хамгийн тохиромжтой гэж үзэж олборлохоор тооцсон байна.

7. Ил уурхайн өрөмдлөг тэсэлгээний ажилд Jk358h маркийн өрмийн машин, хөрс, элс ухаж ачих ажилд Hyundai-300 LC маркийн экскаватор 2 ширхэг, хөрс, элс тээвэрт Shacman маркийн автосамосвал 4 ширхэг, хөрсний овоолго дээр түрж тараах, тэгшлэх ажилд ZL-50 маркийн утгуурт ачигч сонгосон байна. Бутлан ангилах үйлдвэрт хүлээн авах бункер 1 ширхэг, Qh-1042 маркийн чичиргээт тэжээгч 1 ширхэг, Fsk-3020 маркийн хацарт бутлуур 1 ширхэг, Mc-200 (a) маркийн конусан бутлуур 1 ширхэг, Mc-200 (b) маркийн конусан бутлуур 1 ширхэг, Op-1842 чичиргээт шигшүүр 1 ширхэг, Op3-2160 маркийн чичиргээт шигшүүр 1 ширхэг, B1000 маркийн туузан конвейер 1 ширхэг, B800 маркийн туузан конвейер 1 ширхэг, B650 маркийн туузан конвейер 1 ширхэг, DMC-144A маркийн тоос барих төхөөрөмж 1 ширхэг сонгосон байна.

8. Технологийн туршилтыг 2010 онд Барилга Архитектур Корпорацын Барилгын материал технологийн судалгааны төвийн лабораторид гүйцэтгүүлсэн байна. Дайрга бутлан ангилах үйлдвэр нь анхдагч хүдрийг -100 мм хүртэл 3 шатны бутлалт, 2 шатны хяналтын шигшилттэй схемээр буталж ангилах бөгөөд жилд 500.0 мян.м³ дайрга бутлан ангилж 62.5 мян.м³ элс, 125.0 мян.м³ хайрга, 250.0 мян.м³ дайрга гарган авах буюу төслийн хугацаанд нийт 2,765.5 мян.м³ дайрга олборлон, бутлан ангилж 345.7 мян.м³ элс, 691.4 мян.м³ хайрга, 1,382.8 мян.м³ дайрга үйлдвэрлэхээр тооцжээ.

9. Төсөлд Найрамдал дэд станцаас татсан AC-50 маркийн дамжуулагч утастай 10 кВ-н цахилгаан дамжуулах өндөр хүчдэлийн агаарын шугамд 1 дүгээр

үйлдвэрийн хэрэглэгчдийг цахилгаан эрчим хүчээр хангаж байгаа 10/0.4 кВ-н 630 кВА номеналь бүрэн чадалтай хүчний трансформатор бүхий трансформаторын иж бүрэн дэд станц өнөөгийн байдлаар ашиглаж байна. Уг төсөлд 10/0.4 кВ-н 630 кВА номеналь бүрэн чадалтай хүчний трансформатор бүхий трансформаторын иж бүрэн дэд станц 2 ширхгийг нэмж холбохоор тооцоолжээ. Төслийн хугацаанд 14.82 мян.м³ ус ашиглах бөгөөд үүнээс унд ахуйн хэрэглээнд 9.12 мян.м³, технологийн усны хэрэглээнд 5.7 мян.м³ тус тус байгаа бөгөөд өөрийн эзэмшлийн худгаас хангахаар төлөвлөжээ.

10. Байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээлт ба хаалтын зардалд нийт 1,106.2 сая төгрөг зарцуулахаар тооцсон байна. Үүнээс техникийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 651.7 сая төгрөг, биологийн болон дүйцүүлэн нөхөн сэргээлтийн зардалд 349 сая төгрөг, мониторингийн зардалд 10.1 сая төгрөг, хаалтын зардалд 95.4 сая төгрөг тус тус зарцуулахаар тусгажээ.

11. Уг төслийг хэрэгжүүлснээр 80 орчим хүн ажлын байраар хангагдах ба уурхайн ажилчдын сарын дундаж цалин 2,645 мян.төг байхаар байна.

12. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт орших “Баруун туруун-2” нэртэй барилгын чулууны ордыг ил аргаар ашиглах төсөл хэрэгжүүлэхэд нийт 3,398.1 сая төгрөг, үүнээс шинээр хийх 1,700.6 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байна. Үүнээс ил уурхайн техник, тоног төхөөрөмж 1690.5 сая төгрөг, дэд бүтцийн барилга, байгууламж 265.7 сая төгрөг, бутлан ангилах үйлдвэр 1909.2 сая төгрөг, цахилгаан, усан хангамж 489.9 сая төгрөг, байхаар тооцжээ. Элэгдэл хорогдлын шимтгэлийн зардалд нийт 1,404.1 сая төгрөг байхаар тооцоолсон байна.

13. Уурхайг ашиглах төслийн 6 жилийн хугацаанд үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл болон борлуулалтын нийт 37.4 тэрбумын орлого олж, 32.4 тэрбум төгрөгийн үйл ажиллагааны зардал гарган, 4.9 тэрбумын төгрөгийн татварын өмнөх ашигтай ажиллахаар байна. Татвар ногдуулсны дараах байдлаар нийт 4.4 тэрбумын төгрөгийн цэвэр ашигтай ажиллахаар байна. Улс, орон нутгийн төсөвт 8.6 тэрбум төгрөг төвлөрүүлэхээр тусгажээ. Уурхайн ашиглалтын хугацаанд 1 м³ дайрганы бүрэн өөрийн өртөг 11.7 мян.төг байна.

14. Төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 4.6 тэрбум төгрөгийн үйл ажиллагааны мөнгөн урсгал бий болох ба хорогдуулалтын нормыг жилийн 10 хувиар тооцоход төслийн өнөөгийн үнэ цэнэ (NPV,@10%) 2.9 тэрбум төгрөг, дотоод өгөөжийн норм (IRR) 21%, хөрөнгө оруулалтаа нөхөх хугацаа 1.6 жил байхаар тооцжээ.

Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөс техник, эдийн засгийн үндэслэлийн захиалагч, боловсруулагч болон төслийн шинжээчид дараах асуудлыг анхааруулж байна. Үүнд:

1. Төсөл захиалагч нь Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 17-ны өдрийн А/205 тоот тушаалаар баталсан Баяжуулах үйлдвэрт тавигдах шаардлага, үйл ажиллагаа эрхлэх журмын дагуу үйл ажиллагаа явуулах;
2. Төсөл захиалагчид Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/181, А/458 тоот тушаалаар батлагдсан Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын дагуу Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж холбогдох байгууллагаар хэлэлцүүлэн, уурхайн хаалт, нөхөн сэргээлт хийх;

3. Төсөлд шаардлагатай мэргэжлээр Монгол Улсын иргэдийг бэлтгэх, тэдгээрийг ажлын байраар хангах, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлж ажиллах;
4. Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгагдсан техник, технологийн сонголт, уулын ажлын төлөвлөлт, цахилгаан хангамж, дэд бүтцийн сонголт, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шийдлийн талаар төслийн эдийн засгийн үнэлгээг боловсруулсан Уул уурхайн зураг төслийн Эрдэнэс инженеринг ХХК, мөн түүний үнэн бодит байдал, чанарт дүгнэлт гаргасан Монгол Улсын зөвлөх инженер Д.Түмэннасан шинжээч тус тус хариуцах.

Техник, эдийн засгийн үндэслэлд хийсэн шинжээчийн дүгнэлт, зөвлөлийн гишүүдийн саналыг үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн Салбар хуралдаанаас Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4, 48 дугаар зүйлийн 48.4, Газрын хэвлийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгүүд болон энэ дүгнэлт, холбогдох хуулийн заалтуудыг тус тус үндэслэн дараах шийдвэр гаргахыг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргад уламжлахаар тогтов.

1. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт орших MV-016848 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Баруун туруун-2" нэртэй барилгын чулууны ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1-ийг хүлээн авах;
2. Техник, эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан уурхайн хүчин чадал, техник тоног төхөөрөмж, технологи, эдийн засгийн тооцоог өөрчлөх тохиолдолд уг техник-эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн салбар хуралдаанаар хэлэлцүүлж байхыг төсөл хэрэгжүүлэгчид анхааруулах;
3. Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн нутагт орших MV-016848 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Баруун туруун-2" нэртэй барилгын чулууны ордыг ил аргаар ашиглах техник, эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол-1, түүнийг хуулсан диск, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтийн хамт Геологийн баримтын төв архивд холбогдох шаардлагад нийцүүлэн хүлээлгэн өгөх арга хэмжээг авах.

ТАНИЛЦСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ОРЛОГЧ ДАРГА

Л.БАЯРМАНДАЛ

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР
ХУРАЛДААНЫ ДАРГА

М.МЭНДБАЯР

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР ХУРАЛДААНЫ
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

ТУС А 0810

Б.ХУЛАН

УЛААНБААТАР ХОТЫН СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН НУТАГТ ОРШИХ БАРУУН ТУРУУН-2 БАРИЛТЫН ЧУЛУУНЫ
ОРДЫН ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН НӨӨЦИЙН ТООЦООНЫ НЭГТГЭЛ /МУ-016848/

ЭБМЗ-ийн 743-06/02 Дугаар дүгнэлтийн хавсралт

Хүснэгт 1

Геологийн нөөц						Олборлосон нөөц		Хаягдал, бохирдол						Ашиглалтын нөөц			
								Ил уурхайн нөөц		Хаягдал 1.40%		Хажуугийн бохирдол 0.21%					
Блокын дугаар	Блокын талбай, м ²	Хуулах хөрөнний зузаан, м	Ашигт малтмалын зузаан, м	Хуулах хөрөнний эзэлхүүн, мин.м ³	Ашигт малтмалын нөөц, мин.м ³	Үйлдвэрлэлийн нөөцийн зэрэг						Нөөц, мин.м ³	Хаягдал таазнаас, 10см	Тэсэлгээний үеийн хаягдал, 1 %	Эзлэхүүн дайрга, мян.м3	Эзлэхүүн дайрга, мян.м3	Нөөц, мин.м ³
Уурхай-2 /2022/																	
В-I	4360.6	17.97	218.00	78.371	950.603	В-I	950.603	436.06	9553.91	9.99	4.79	945.40					
С-I	566.5	48.47	208.00	27.456	117.832	В-I	117.832	56.65	1202.93	1.26	2.46	119.03					
С-II	966.2	28.07	240.00	27.120	231.888	В-II	231.888	96.62	2345.10	2.44	2.62	232.07					
С-III	8065.0	7.14	48.00	57.600	387.120	В-III	387.120	806.50	3911.67	4.72	4.05	386.45					
Боломжтой /C/	9597.7	11.69	76.77	112.176	736.840		736.840	959.770	7459.695	8.419	9.13	737.55					
/B+C/	13958.3	13.65	120.89	190.547	1687.443		1687.443	1395.83	17013.61	18.41	13.92	1682.95					
Уурхай-1 /2020/																	
В-I	7399.7	25.00	165.01	184.977	1221.00	В-I	1089.87	7399.07	11009.71	18.41	11.1	1082.56					
Ордын хэмжээнд																	
Бодитой /B/	11760.3	22.39	184.66	263.348	2171.603		2040.468	7835.13	20563.62	28.40	15.89	2027.96					
Боломжтой /C/	9597.7	11.69	76.77	112.176	736.840		736.840	959.77	7459.70	8.42	9.13	737.55					
/B+C/	21358.0	17.58	136.18	375.524	2908.443		2777.308	8794.9	28023.31	36.82	25.02	2765.5					

*ЭБМЗ-ийн 2011 он 04-р сарын 15-ний өдрийн ХХ-07-04 тоот дүгнэлтээр Баруун туруун-2 барилтын чулууны ордны хэмжээнд геологийн В зэргийн нөөц 1221.51 мян.м³ дайрга хүлээн авсан байна. 2020.01.01-ны байдлаар геологийн нийт үлдэгдэл нөөц 1089.87 мян.м³ дайрга байна. МУ-016848 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун туруун-2 ордны бодитой В нөөцийг Уул уурхайн сайдын 2015 оны 09-р дүгээр сарын 11-ний өдрийн 203 тоот "Ашигт малтмалын баялаг, ордны нөөцийн ангилал, заавар" тушаалын дагуу үйлдвэрлэлийн магадалсан (В) нөөц болголоо. Ашиглалтын үеийн бохирдол, хаягдал тооцсон уурхайн үйлдвэрлэлийн нийт нөөц 1082.56 мян.м³ дайргыг уурхай-1-ээс олборлохоор ТЭЗҮ-ийн тооцоог хийлээ.

*ЭБМЗ-ийн 2022 он 09-р сарын 22-ний өдрийн ХХ-14-01 тоот дүгнэлтээр Баруун туруун-2 барилтын чулууны ордны 2-р хэсгийн хэмжээнд геологийн В зэргийн нөөц 950.6 мян.м³ дайрга, С зэргийн нөөц 736.84 мян.м³ дайрга, В+С зэргийн нөөц 1,687.443 мян.м³ дайрга хүлээн авсан байна. МУ-016848 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Баруун туруун-2 барилтын чулууны орд нь хэлбэр, хэмжээ, тогтоцын онцлог, хуудрийн тархалт зэргийг харгалзан ордны нийлмэл байдлын ангиллын дагуу II бүлэгт хамаарч байгаа учир бодитой В болон боломжтой С нөөцийг Уул уурхайн сайдын 2015 оны 09-р дүгээр сарын 11-ний өдрийн 203 тоот "Ашигт малтмалын баялаг, ордны нөөцийн ангилал, заавар" тушаалын дагуу үйлдвэрлэлийн магадалсан (В) нөөц болголоо. Ашиглалтын үеийн бохирдол, хаягдал тооцсон уурхайн үйлдвэрлэлийн нийт нөөц 1682.95 мян.м³ барилтын чулууг уурхай-2-оос олборлохоор ТЭЗҮ-ийн тооцоог хийлээ.

Нөөцийн тооцоог хийсэн: "Эрдэнэс Инженеринг" ХХК-ийн инженер **Э.ДЭНЭС** **ХХК** Алтанзагас

